

איש לרעהו

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שנביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש כב מנחם אב תשס"ח שבת - ירושלים 6:39 תל-אביב 6:55 חיפה 6:47 מוצ"ש - ירושלים 6:52 תל-אביב 7:54 חיפה 7:54

פרשת עקב

גמילות חסדים

לגמול חסד עם הזולת ולהטיב עמו!

נלמד מהפסוק: "ושמר ה' אלקך לך את הברית ואת החסד" (פרק ז"ב)

ואמרו חז"ל: תניא שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל. רחמיים ביישנים, גומלי חסדים. גומלי חסדים מנין. דכתיב "ושמר ה' אלוך לך את הברית ואת החסד" (ירושלמי קידושין פ"א ה"א). וכן נלמד מהפסוק "ללכת בכל דרכיו" (פרק יא-כב). והביא רש"י דרשת חז"ל: מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא גומל חסדים אף אתה גמול חסדים.

חסד הוא מכלל המצוות שבין אדם לחברו - כותב רבינו יונה ז"ל (בפירושו עה"ת - וירא) - וענינו שישים חפצו והשתדלותו לגמול חסד לבני אדם ולהטיב להם בממונו ובטורח גופו ולעשות להם נחת רוח ולדרוש שלומם וטובתם ולחפוץ ביקרם וטובם, ואף להזהר מהזיק להם במעשה ובדיבור.

ובמדה הזאת סרו ונסתלקו מדת האכזריות והכילות והשנאה והקנאה והגאוה, היינו להשתרר על בני אדם שלא כחפצם ורצונם. וכל אדם יכול לעלות במעלות החסד אעפ"י שאינו בעל ממון, כמו שאמרו ז"ל גדולה גמילות חסדים שהיא בגופו ובממונו.

והנה זה הענין ישיג כל איש לקיימו ושכרו הרבה מאד. וכן יליץ טוב על העניים וימשוך ליבות בני אדם להטיב להם. ואמרו חז"ל גדול המעשה יותר מן העושה, ויתאוה ויכסוף לעשות צדקה ואף כי אין לו, ויאשר עושיה וישמח במעשה צידקתו, וכן הכתוב אומר "מה ה' אלוך דורש מעמך כי אם עשות משפט ואהבת חסד". עכ"ד רבינו יונה.

דברים מופלאים אומרים חז"ל על מעלתה הנשגבה של מדת החסד. כך איתא באבות דרבי נתן (פ"ד מ"ה): "פעם אחת היה רבן יוחנן בן זכאי יוצא מירושלים והיה רבי יהושע הולך אחריו וראה בית המקדש חרב. אמר, או לנו על זה שהוא חרב מקום שמתכפרים בו עוונותיהם של ישראל. אמר לו: בני אל ירע לך, יש לנו כפרה שהיא כמותה, ואיזה זה? גמילות חסדים! שנאמר "כי חסד חפצתי ולא זבח", שכן מצינו בדניאל איש חמודות שהיה מתעסק בגמילות חסדים, היה מתקן את הכלה ומשמחה ומלווה את המת ונותן פרוטה לעני ומתפלל ג' פעמים בכל יום ותפלתו מתקבל ברצון..."

חסד לשם שמים

הרה"ק רבי יעקב קופל מליקוב זצ"ל (סבו של החוזה מלובלין) היה גדול בתורה ומופלא במעשי חסד. כשהגיע זמנו להפטר מן העולם באו כיתות של מלאכים שנבראו ממצוותיו וטענו שעדיין צעיר הוא ויש לו בת להשיאה. אך השטן הוא מלאך המות בא וקיסרג: "אף אלו מעשים טובים יקראו? האם זוהי "הצדקה תציל ממות"? הרי כל עיקרם נעשו רק כדי להשיג חלק לעולם הבא. ובכן, יפטר מהעולם ויזכה לעולם הבא..."

החליטו בבית דין של מעלה: "ירד מלאך המות לעולם ויבחן את מעשיו ואם יראה שאין מעשיו לשם שמים הרשות בידו..." ירד מלאך המות לזה העולם, כיוון את השעה ליום חמישי בו נהוג רבי קופל לקנות צרכי שבת. התחפש השטן בלבוש עני מרוד לבוש קרעים ומלוכלך. ראה אותו רבי קופל, עצר את עגלתו והזמינו לעלות אליה, אבל הלה לא הסכים "איני זקוק לטובתך" - הטיח ברבי קופל - "הנח אותי לנפשי".

אך רבי קופל התחנן לפני העני שיואל לכבדו ולזכותו במצוה. התפרץ העני וקרא: "במצוות חשקה נפשך כדי לזכות לעולם הבא, מעשיך על מנת לקבל פרס!"

נפגע רבי קופל וקרא: "מוותר אני למענך על חלקי בגן עדן תמורת מצוה זו של חסד אם אך תואיל לעלות לעגלתי!" הופתע מלאך המות, נענה ועלה לעגלה ובישר לו: "נצחתי! מעתה נכוננו לך עוד עשרים וחמש שנות חיים ותזכה להשיא גם את בתך, וגם את בנה שיוולד לה..." ואכן בן זה שנולד לבתו היה הרה"ק רבי יעקב יצחק - החוזה מלובלין זצ"ל.

עפ"י "נפלאות הרבי"

העלון השבוע הוקדש לעילוי נשמת
ר' יוסף ישראל בן מורינו הרב יעקב יהודה הלוי הופמן ז"ל
ואשתו מרת מרים בת ר' יעקב ז"ל

ת. נ. צ. ב. ה.

נתרם ע"י המשפחה שיח'י

לנהוג בכניעה ובענוה עם זולתו ולעקור מהלב כל סוגי גאווה וגסות הרוח!

נלמד מהפסוק: "ולא תביא תועבה אל ביתך" (פרק ז' כו) וכן מהפסוק: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (פרק ח' יד)

ודרשו חז"ל: כתיב "ולא תביא תועבה אל ביתך" וכתוב: תועבת ה' כל גבה לב" (משלי טז) מכאן אמר רבי יוחנן משום רשב"י כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים. וכן: אמר ר' יוחנן, כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו כפר בעיקר שנאמר: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (סוטה ד:). עוד דרשו: אזהרה לגסי הרוח מניין? אמר ר' נחמן בר יצחק "ורם לבבך ושכחת את ה'" וכתוב "השמר לך פן תשכח את ה'" וכדר' אליעזר דאמר, כל מקום שנאמר "השמר" אינו אלא "לא תעשה". (סוטה ה:).

הגמרא (סוטה ד:ה.) מונה את כל החסרונות והעונשים הבאים על גסי הרוח ואלו הם:
 (א) אדם שיש בו גסות הרוח לבסוף נכשל באשת איש.
 (ב) כאילו עובד ע"ז.
 (ג) כאילו כפר בעיקר.
 (ד) כאילו בא על כל עריות.
 (ה) כאילו בנה במה.
 (ו) אדם שיש בו גסות הרוח לסוף מתמעט [=מחשיבותו].
 (ז) ראוי לגודעו כאשירה.
 (ח) אין עפרו ננער.
 (ט) שכינה מייללת עליו.
 (י) אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם.
 (יא) אפילו רוח קמעה עוכרתו.
 (יב) לסוף נפחת [נעשה פחות באנשים].

מה בין "עובד ע"ז" לבין "כופר בעיקר" לבין "בונה במה לעצמו"? ומדוע נקטו חז"ל הלשון "אדם שיש בו" ולא אמרו "אדם שיש לו"? מבאר השל"ה הק' שבאו חז"ל להורות בזה שאדם זה אף שמקיים את התורה ומצוותיה רק שיש בו גם גסות הרוח, נמצא שעובד הוא את הבורא בשיתוף. ולכן המשילוהו לעובדי עבודה זרה שיודעים את ריבונם ועובדים לו בשיתוף.

והדעה השניה "כאילו כפר בעיקר" ללמדנו שלבסוף משוה העיקר לטפל, ורוב מעשיו הם רק לנגד בני אדם, ולכן הרי הוא כאילו כפר בעיקר, כיון שעקר את עצמו ממקום הקדושה על ידי הגאווה. כי אין לעבד להתגאות בפני רבו.

והדעה השלישית "כאילו בנה במה" מדובר על אדם שאינו מתגאה בפועל, רק חושב שהטובה שהטיב עמו השל"ת ראוי הוא לכך בדין. ואינו חש כיעקב אבינו שאמר "קטונתי מכל החסידים" ואינו ראוי לכל הטובה הבאה עליו, ולכן הוא כבונה במה לעצמו, מה שאין כן הענוים שעליהם נאמר כאילו הקריבו קרבנות בבית המקדש (סוטה ה:).

כתב הגאון רבי חיים מוולאזין זצ"ל (בנפש החיים פ"א): השמר והזהר מאד שלא תזוז דעתך עליך ותתנשא לבבך מאשר אתה עובד את בוראך בטהרת המחשבה. ובהשפקה ראשונה לא תרגיש כל כך בהתנשאות לבך מזה, וצריך אתה לפשפש בזה מאד. וכתוב מפורש "תועבת ה' כל גבה לב" שאף אם לא תתראה להתנשאות לעיני בני אדם, אלא רק במחשבת הלב לבד בעיני עצמו, היא תועבה ממש לפניו יתברך, כידוע שהיא השורש והשאור שבעיסה לכל המדות הרעות...

הבורח מן הכבוד

בשנת תרפ"ה בחודש אלול, נסעו החפץ חיים וכו"ק האדמו"ר מגור בעל אמרי אמת באותה רכבת, לאסיפה כלשהי, אבל לא ישבו בקרון אחד. הם עברו דרך עיר מסויימת ששם חנתה הרכבת למשך זמן קצר.

באותה עיר התגורר עשיר אחד שעזז היה רצונו שהחפץ חיים ירד מהרכבת ויברך את אנשי העיר בברכת כתיבה וחתימה טובה.

נכנס העשיר לקרון שישב בו החפץ חיים וביקש ממנו לצאת ולברך את אנשי העיר שנקהלו בחוץ ומייחלים לברכת קודשו. ואולם החפץ חיים סרב לצאת באומרו "יותר מדי כבוד"... הפציר בו העשיר שניתן אך החפץ חיים עומד בסירובו.

ניסה העשיר לשדל את החפץ חיים לצאת לכל הפחות מבלי לברך את הקהל אלא רק כדי שיראו אותו ותו לא. אך גם לזאת לא הסכים החפץ חיים באומרו "יותר מדי כבוד"...

כשראה כך העשיר, שיחד את הממונה הכרטיסן, שיגיד לחפץ חיים שיש שריפה בקרון שלו ומוכרחים לצאת. עשה הלה כבקשתו, אולם החפץ חיים לא האמין לו ולא זז ממקומו. ועדיין לא התיימש הגביר ושיכנע את הכרטיסן שימשח קצת סיד ויבעירה קצת וכשהחפץ חיים יריח, יאלץ בעל כורחו לצאת מקרונו.

השכנע האיש ועשה גם את הדבר החרגי הזה, ואכן בלית ברירה קם החפץ חיים מקרונו ועבר לקרון הסמוך, אך לגודל אכזבתו של העשיר, לא פנה החפץ חיים בדרך הילוכו כלפי כל הקהל הנאסף שם לכבודו, אלא הלך לאחוריו עד שהגיע לקרון השני.

כשנכנס לשם נדחפו אנשים רבים לזכות לראות בזיו פניו ואז ראו כיצד נעמד האדמו"ר מגור ה"אמרי אמת" מלא קומתו בפני החפץ חיים. ולאחר מכן ישבו שניהם יחדיו ושוחחו. (עפ"י עדות רבי קלונימוס גנאת שליט"א)

שיח זקנים - מאיר עיני ישראל

אבחנה מכערת...

כאשר עשה רבי לייב מפרימישלאן זצ"ל את דרכו לרימנוב לביקור אצל רבי מנחם מענדל זצ"ל, צוה על עגלונו להחליף עמו מקום, כדי שבהכנסו לעיר יזהו אותו כעגלון ובכך ימלט עצמו מהכבוד הרב שמכניס לו מקבלי פניו. הוא לקח את כובעו של העגלון שם על ראשו, ואילו לעגלון הלביש את הספודיק שלו...

התקרבו לעיר, והנה חבורה גדולה של חסידים תלמידי רבי מנחם מענדל באים לקראת העגלה, רבם שלחם לקבל פני צדיק. מטבע הדברים מיהרו התלמידים לעגלון חבוש ה"ספאדיק" וברטט קבלו שלום ממנו. אולם הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל שהיה ביניהם, ניגס מיד ל"עגלון המדומה" ואמר לו בחרדת קודש: "שלום עליכם רבינו"...

שאל אותו רבי לייב בפליאה: מהיכן הבחין מר בדבר? השיב לו רבי נפתלי: ראיתי באיזה שפלות והכנעה הוא מנהל את הסוס והבנתי שהוא הצדיק...

חסידים מספרים

סלידה מן הכבוד

כל ימי חייו ברח הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מפני כל ריח של שררה והתנשאות כמפני אש. מרוב ענוה ושפלות הרוח, לא ראה את עצמו רשאי להתכנות אפילו בתואר "תלמיד חכם"... בכנות גמורה, מתוך רגש של אפסיות עצמית, חרד היה כל ימיו חרדה גדולה מפני אזהרת חז"ל (ב"ב צח). ש"כל המתגאה בטלית של תלמיד חכם ואינו תלמיד חכם - אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה".

נפשו של רבי יהודה סלדה מן התארים המופלגים שמעריציו נהגו להכתיר אותו בהם. כאשר הגיע לידי ספר חדש, עם הקדשה מאת המחבר, הזדרז ומחק מיד את התארים שכתבו עליו. בענוותנותו ואיננות דעתו פשוט לא סבל את השבחים והגוזמאות. **וזאת ליהודה**

צדקה וחסד שעושה אדם עם רעהו בסתר, מעלה יתירה יש בה!

נלמד מהפסוק: "כי יגרתני מפני האף והחמה" (פרק ט"ט)

ואמרו חז"ל בגמרא: גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשוה רבינו, דאילו במשה רבינו כתיב "כי יגרתני מפני האף והחמה, ואלו במעשה צדקה [בסתר] כתיב (משלי כא) "מתן בסתר יכפה אף" (בבא בתרא ט): [ופירשו התוס': צדקה בסתר יותר משכך חמה ממשוה רבינו בתפלתו, ואף על גב דמשה נמי עשה צדקה בסתר, שמא אותה שעה כבר פסק אותו זכות].

ג' דרגות ישנן במתן בסתר

בספר ערוך לנר (מסכת מכות כד). מפרט ג' דרגות שישנן בנתינת צדקה בסתר ואלו דבריו: בצדקה יש ג' מיני כיסוי וצניעות זה למעלה מזה. האחד, שתהיה הצדקה מכוסה מכל אדם ולא יתפרסם אלא רק לנותן וללוקח. למעלה מזה, שתהיה מכוסה גם לאחד מהם, או שהלוקח לא ידע מי הנותן, או שהנותן לא ידע מי שיקבלה למען לא יבוש העני בפני העשיר. ולמעלה מזה, שהנותן לא ידע מי לוקח והלוקח לא ידע מי הנותן. וזה הענין שאמרו חז"ל בירושלמי שקלים (פ"ה ה"ד) "לשכת חשאי, יראי חטא נותנין לתוכה בחשאי וענים בני טובים מתפרנסין מתוכם בחשאי".

ומבאר הערוך לנר שזהו ענין השולחן שהיו בו ג' מיני כיסויין, כי השולחן מרמז לצדקה שהוא נקרא שולחן אשר לפני ה', שמתפנסים ממנו העני והעשיר, העני ע"י שמקבל הצדקה עפ"י ציווי הקב"ה כמו שנאמר "מלוה ה' חונן דל" והעשיר בזה שמתעשר ע"י הצדקה שנותן.

מוסיף הערוך לנר שבענין קיום המצוה צריך שני מיני צניעות: האחד שיעשה מעשיו בהצנע מפני בני אדם בינו לבין קונו ולא לעיני בני אדם כדי להתפאר. והשני, שאפילו הוא עצמו לא ידע במעשיו כפי שמצינו בצדיקים שלא היו מאמינים בצדקתם כענין שאמר רבי יוחנן זכאי בשעת מיתתו שלא ידע באיזו דרך מוליכין אותו בעת פרידתו מן העולם.

האם ראוי לתת צדקה בלילה?

בירושלמי שקלים (שם) מסופר על רבי חנינא בר פפא שהיה מחלק צדקה בלילה ומוליכה אצל העניים כדי שלא לביישם. פעם אחת פגש אותו שר של רוחות ואמר לו, לא לימדתנו רבינו "לא תשיג גבול רעך" ולילה גבול של רוחות שאז הם שולטים, ואין רשות לבני אדם לצאת בשעה זו. השיב לו רבי חנינא: הלא כתיב "מתן בסתר יכפה אף". וברח ממנו המזיק והתחבא מפניו כדי שלא יכפהו.

עפ"י הירושלמי הנ"ל דנים בספרי האחרונים האם יש ליתן צדקה בלילה. ובשו"ת מהרש"ם (ח"ב סימן מג) כתב עפ"י הירושלמי שאין ליתן צדקה בלילה מלבד כאשר נותן מתן בסתר. וכמו שמצינו אצל מר עוקבא שנתן צדקה בלילה (עיין גמרא כתובות סז):

ובשו"ת בצל החכמה (ח"ג סימן לב) הביא בשם האריז"ל שאין זמן צדקה בלילה כי הוא זמן של דין אך אם באופן קבוע נותן לעני מסויים ובאותו יום לא הספיק ליתן לו עד שהחשיך, והעני מצפה לנתינתו, אזי חייב לתת לו אף בלילה. וכן כאשר יש ענין שאינו סובל דיחוי, יכול לתת צדקה בלילה. כמו כן מותר לתת מתן בסתר בלילה (וכדמצינו אצל מר עוקבא). ומי שחפץ בזכות של מצות צדקה בשעת לילה, יכול להפריש צדקה בלילה, וליתנה לעני ביום.

צדקה של חסד

אומרים חז"ל (בסוכה מט): "אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה". וביאר בעל ה"חשב סופר" (פרשת בהר) כי המדה הנכונה היא לתת צדקה באופן שהמקבל לא התבייש במה שנותן לו את תמיכתו, ואדרבה, יש לעודדו כדברי חז"ל (בבא בתרא ט): כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו ב"א. שכן עיקר המצוה היא לדקדק לפייס את עני לבל יפול ברוחו.

הוא שאמרו חז"ל "אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה". והיינו ע"י פיוס שהוא עיקר החסד עם העני. שהרי מי שנותן צדקה לעני ואינו מפייסו, גורם שהעני מתבייש להסתכל בפניו וממילא מתרחק הוא ממנו. מעתה מובן מה שהזהירה אותנו התורה בפרשת בהר (ויקרא כה"לה) "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו... וחי עמך". כלומר: החזקתך בו תהיה באופן כזה של "וחי עמך" שיהיה עמך במחיצתך, לבל יהיה מוכרח להתרחק ממך.

לאור דברי בעל ה"חשב סופר" יתכן להטעים את שאמרו חז"ל (שם) "בשלושה דברים גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, צדקה בממונו, גמילות חסדים בין בגופו בין בממונו" והיינו צדקה שניתנת באופן כזה שאין ליבו ונפשו של הנותן עם העני (אלא רק הממון) זוהי אכן צדקה גרידא הפחותה במעלתה מגמילות חסדים. אך צדקה כזו שניתנת עם החסד בגופו של הנותן (היינו שגם מפייסו) היא אכן גדולה מצדקה של ממון בלבד.

מתן בסתר יכפה אף...

כאשר הרב "בעל התניא" יסד את קופת רמב"ן בשביל החסידים שעלו לארץ ישראל בשנת תקל"ז, היה נוהג הגאון החסיד רבי יצחק אייזיק מהומיל זצ"ל (בעל "חנה אריאל") לעשות עצמו כבדחן, והיה הולך לחתונות לחרוז חרוזים ולשמח את החתן ואת המסובים כדרך הבדחנים. את שכו ה"בדחנות" היה מקדיש לקופת רמב"ן.

פעם אחת התקיימה חתונה של משפחת חסידים ידועה מהומיל, עם משפחה של נכבדי סלוצק, בא הגאון רבי יצחק אייזיק כדרכו וחרז את חרוזיו.

התלונן על כך המחותר מסלוצק: אוי לה לרוסיה הלבנה! אצלנו בחתונה כזאת נשמעים תלייתלים של חריפות ובקיאות ואילו כאן עוסקים בבדחנות...

השיב לו המחותר: עם האברך הבדחן הזה יוכל לשוחח גם בדברי תורה... ואכן התחיל המחותר מסלוצק לדבר עמו בדברי תורה ונשתומם: גאון אדיר!

פנה עתה המחותר מסלוצק למחותנו ותמה: וכי אין זה רשעות! גאון שכזה נמצא אצלכם, ואתם מניחים לו להתפרנס מבדחנות!?

גילה לו המחותר שאין אומנותו בכך, ואינו עושה כן אלא לשם נתינה בסתר למען קופת רמב"ן. נחה דעתו של המחותר הסלוצקאי והוטב הדבר בעיניו.

סיפורי חסידים - שמיני

"החשבון כבר נפרע..."

מעשה באברך מארץ ישראל שהגיע לאמריקה עם אמו החולנית, שהיתה במצב קשה. הוא בא לבית האדמו"ר מצאנז וסיפר לו את סיבת בואו לאמריקה. נענה הרבי ואמר:

"**הלא** הטיפול יעלה בדמים מרובים, אתן לך גם אני משהו... שהרי פטור בלא כלום אי אפשר". והושיט לו שטר בן עשר דולר. האברך חש מאוכזב ונכלם מן ה"נדבה" הזעומה, אך לא אמר מאומה. כל הענין נראה בעיניו כמדרש פליאה.

לבסוף, כשעזבה אמו את בית החולים והבן ביקש לסדר את התשלום במשרד בית החולים, נאמר לו: "אין צורך בתשלום, החשבון כבר נפרע".

השתומם האברך ושאל: "כיצד ומתי נפרע החשבון"? התברר, כי מיד בתחילת הטיפול הפקיד אצלם הרבי המחאה בנקאית בסכום גדול, שהספיק לכיסוי כל ההוצאות.

במחיצתם

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

"פודאמוס רסיוויר סו קאסא פארא שבת?"

והשארנו אותו לאורחים".

* * *

יהודי בואנוס איירס מתעקשים לטעון שאווירת השבת באזור רחוב 'אקוודור' (מתחם בתי הכנסת המרכזי בעיר) מזכיר את אווירת השבת בבורו־פארק. אמנם; בדרך לבית הכנסת נשמעות מידי פעם צעקות 'מוישה!' 'מוישה!' אך אין בהן כדי להרוס את האווירה. אם תעקבו אחר מקור הקול תגלו גוי ניצב על מרפסת ביתו. הצעקות לא מעידות על אנטישמיות חבויה - אלא על סקרנות גלויה למראה יהודים רבים אשר נוהרים לבתי הכנסת.

בארגנטינה מקובל לקחת לתפילה גם ילדים ממש קטנים. אומרים שהגיל בו מתחילים לקחת ילדים לבית כנסת - זה הגיל בו הם לומדים ללכת (מכיוון שבאין עירוב לא ניתן לצאת לרחוב עם עגלה).

* * *

ליל שבת קודש. בבית הכנסת מגלה האורח את בעל הדירה, את הרב שווכה. הוא ניגש להודות לו בהתרגשות על האפשרות לשהות בבית שלו בשבת. בינתיים מתברר להרב שווכה שהאורח שלו הינו סופר סת"ם מומחה, חשוב ומבוקש.

האורח סיים את תודותיו ואמר שהוא הסתובב בבית והבחין שכמה מהמזוזות נקבעו בצורה הפוכה. "זה לא רק פסול - אלא ממש מסוכן" טען האיש. כדי לחזק את דבריו הוא סיפר על כמה אנשים שנזקקו לישועות, ולפתע גילו שהמזוזה בביתם הונחה בטעות בהיפוך! מסתבר שמי שבדק את המזוזות וכדו', החזיר אותם למקום בעודן הפוכות.

באותו ליל שבת ניגש הרב שווכה לבני משפחתו ובהתרגשות בלתי מוסתרת שאל: "תגידו לי; מה היה קורה אם היינו מוותרים על מצוות הכנסת אורחים ונשארים בבית כדי להדליק שם נרות חנוכה - במשך עוד כמה זמן היינו נאלצים להפסיד את קיום מצוות מזוזה?!"

כל מי שילמד השבת את הפרשה עם פירושו של בעל הטורים, יבחין במקורות חז"ל אודות כוחה של המזוזה לשמור על הבית (דברים יא, כ). איתרע מזלם של משפחת שווכה, שכאשר המזוזה שלהם בעצמה נזקקה ל"שומר" - הוא הופיע בדמות אורח שבת. בדמות מזוזה אנושית ששמרה על ביתם!

נשלח ע"י משפחת שווכה - בואנוס איירס, ארגנטינה

"הגיליון שלכם מגיע עד לארגנטינה הרחוקה" כותבים בני משפחת שווכה מבואנוס איירס 'ואנחנו מאוד נהנים לקרוא בו. בכל ערב שבת אבא מביא איתו את גיליון 'איש לרעהו' ואנו ישר מחפשים את הסיפור השבועי. תמיד רצינו להצטרף למשפחת שולחי הסיפורים, בין השאר כדי להמחיש בפני הקוראים שגם בארגנטינה המרוחקת אלפי אלפי קילומטרים, מושגות החיים היהודיים על ערכי החסד".

לצד המחמאות הם אכן צרפו סיפור בעל ניחוח דרום אמריקני.

"טוב, ועכשיו לסיפור עצמו".

* * *

"המרחקים הקיימים כאן בין שכונה לשכונה, הם עצומים. כמעט כמו המרחקים שקיימים בארץ בין עיר לעיר. אין כאן מושגים של 'טלטול בשבת' כי ברחוב לא קיים 'עירוב'. בעקבות כך; משפחות שהתברכו בילדים קטנים נשארים בדרך כלל בשבת בבית. מידי פעם אנו מתארחים אצל ההורים שלנו שמתגוררים לא הרחק מאיתנו, ומשאירים את הדירה למשפחה אחרת לשבת. בכך אנו זוכים לקיים מצוות 'הכנסת אורחים'".

מאחר שמשפחות רבות נאלצות לשהות בביתן במשך כל השבת, אין זה פלא שאנשים מעוניינים לשהות במקומות חדשים - כתחליף לטיול שבתי מרענן. הסיפור התרחש לקראת חג החנוכה. כאשר למשפחת שווכה התקשרו שתי משפחות ובפי שתיהן אותה שאלה: "פודאמוס רסיוויר סו קאסא פארא שבת?" (אפשר לקבל את הדירה שלכם לשבת?)

מדובר היה בשתי שבתות רצופות, ולמרות זאת הם נענו ברצון. בשעת מעשה הם לא הבחינו בעובדה ששתי השבתות היוו את היום הראשון של חג החנוכה ואת יומו האחרון - כ"ה כסלו חל בשנה בה התרחש הסיפור בשבת!

"התחלנו להתלבט. כידוע יש מצווה להדליק נרות בבית ולא רק להצטרף למישהו אחר (כמנהג עדות המזרח שרק בעל הבית מדליק) - ובפרט שמדובר במצווה חביבה של פעם בשנה עם ברכת "שהחיינו"..."

"רצינו להישאר בשבת בבית, אך מצד שני כבר אמרנו לאנשים שהם יוכלו לקבל את הדירה לשבת. המשכנו להתלבט כיצד לנהוג עד שאבא הכריע שעדיף למסור את הדירה לאורחים. השבת המדוברת הגיעה, סידרנו את הבית